

Αγροπεριβαλλοντικά μέτρα στην Ευρώπη

Μια κριτική ματιά

1994-2000 Συνοδευτικά μέτρα

- 2078/92 Αγροπεριβαλλοντικά
- 2079/92 Πρόωρη συνταξιοδότηση
- 2080/92 Δάσωση γεωργικής γης

- Γη και εργασία
- Χρηματοδότηση από το Ταμείο Εγγυήσεων

Αξιολόγηση 1

- Οι δράσεις για μείωση των εισροών -> Μείωση αζωτούχων και καλύτερες πρακτικές εφαρμογής, καλύτερο ισοζύγιο;
- Ισχυρες ενδείξεις για θετική επίδραση στην προστασία της φύσης
- Μέτρα προστασίας του τοπίου, διατήρηση μη λειτουργικών στοιχείων
- Σε εντατικές περιοχές μείωση της παραγωγής
- Συνέχιση της ξκαλλιέργειας σε περιθωριακές γαίες

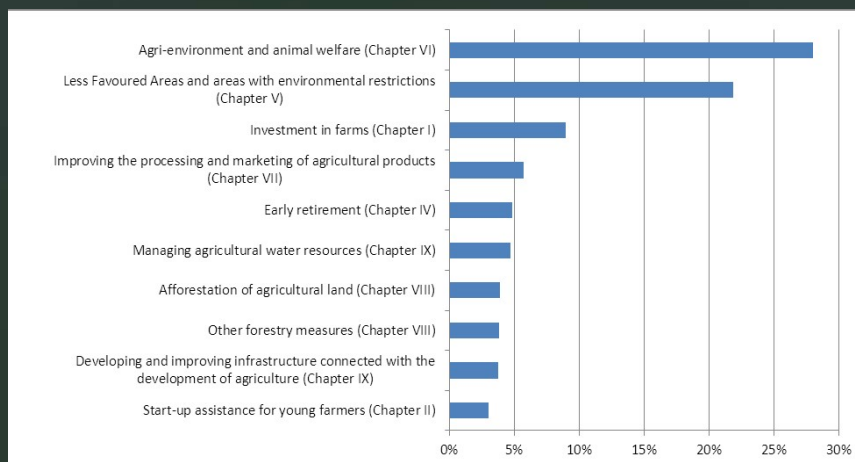
Αξιολόγηση 2

- Αύξηση απασχόλησης
- Σημαντικά θετική εισοδηματική επίδραση σε περιθωριακά συστήματα – ασήμαντη σε εντατικές και παραγωγικές
- Αλλαγές στη στάση των παραγωγών και του κοινού.
- Δυσκολίες: Σχεδιασμός, Παρακολούθηση και αξιολόγηση

Ερωτήματα

- Μείωση των εισροών λόγω ΑΠ ή λόγω βελτίωσης της τεχνολογίας, απόκριση στην αγορά;
- Όχι μεγάλη επίδραση στις εντατικές περιοχές, γιατί;
- Βιολογική γεωργία, καλή απορρόφηση αλλά με την αγορά;
- Στοχευμένος σχεδιασμός

2000-2006 Αυτόνομα στα διαρθρωτικά

Επίδραση στο περιβάλλον

- Δύσκολο να ποσοτικοποιήσουμε
- Η εξισωτική αποζημίωση συνέβαλε στη διατήρηση χαρακτηριστικών του τοπίου
- Και η πολλαπλή συμμόρφωση στη συνολική θετική περιβαλλοντική επίδραση

Μέρος των αγροπεριβαλλοντικών στο σύνολο της αγροτικής ανάπτυξης

Αποτελεσματικότητα

- Υπάρχει συσχέτιση μεταξύ περιβαλλοντικών βελτιώσεων και απορρόφησης
- Εκτεταμένη κάλυψη από τα μέτρα σε μια κρίσιμη μάζα γης -> επίδραση στα ενδιαίτηματα/τοπία
- Αποτελεσματικό για την προστασία ποιότητα υδατικών πόρων όταν είναι στοχευμένο.
- Η επίδραση στην ποσότητα του νερού μάλλον αμφίβολη
 - Βελτίωση της τεχνολογίας
 - Αλλαγές καλλιεργειών

Αποτελεσματικότητα και επιδράσεις

- Προστατευόμενα (άμεσα ή έμμεσα) είδη της χλωρίδας και πανίδας όταν ήταν στοχευμένα τα μέτρα.
 - Μέτρα μείωσης των εισροών, διατήρησης της φύσης ή αλλαγές στη διαχείριση ειδικά των καλλιεργειών
 - Τα μέτρα που επικέντρωναν σε συγκεκριμένα είδη ήταν πιο αποτελεσματικά.

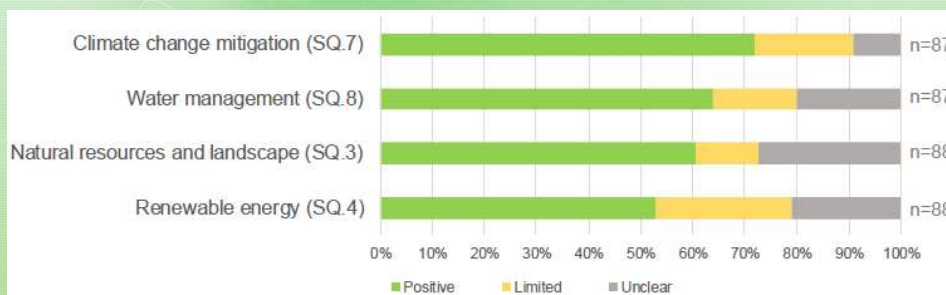
Αποτελεσματικότητα και επιδράσεις

- Η επίδραση στην βιοποικιλότητα οικοτόπων ήταν μάλλον περιορισμένη – λόγω της ελλιπούς εφαρμογής σε συγκεκριμένες περιοχές και στη όχι στοχευμένη εφαρμογή σε σημαντικές περιοχές.
 - Μικρό ποσοστό των υψηλής φυσικής αξίας οικοτόπων που ήταν επιλέξιμο για ενίσχυση με τα αγροπεριβαλλοντικά (π.χ. δασικές, υγρότοποι και θαμνότοποι δεν ήταν επιλέξιμες)
- Τα μέτρα προστασίας του τοπίου είχαν θετική επίδραση στο τοπίο,
 - Συνέργειες με παραδοσιακά συστήματα και βιολογική γεωργία.
- Η συλλογική εφαρμογή πολύ περιορισμένη (μόνο 4 παραδείγματα βρέθηκαν)

Σύνθεση των αποτελεσμάτων

Τα αποτελέσματα της πολιτικής
Προγραμματική περίοδος
2007-2013

Η συνεισφορά στο περιβάλλον (1)

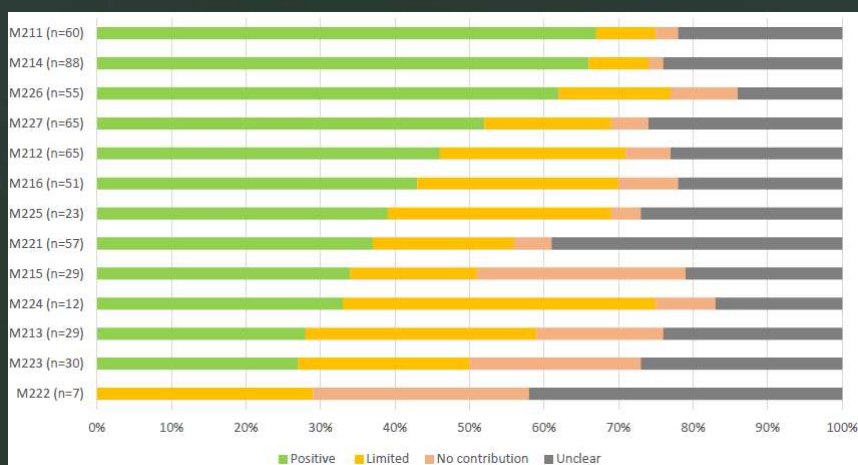
Η συνεισφορά στο περιβάλλον (2)

Στόχος	Τι δούλεψε καλά	Περιοριστικοί παράγοντες
Μετριασμός κλιματικής αλλαγής	<ul style="list-style-type: none"> •Αγροπεριβαλλοντικά •Ενίσχυση στις ΑΠΕ 	<ul style="list-style-type: none"> •Αντιφατικά μέτρα (αύξηση χρήσης γης, αυξημένες ανάγκες για μεταφορές)
Διαχείριση υδάτων	<ul style="list-style-type: none"> •Συστήματα άρδευσης •Τεχνικές και τεχνολογίας διαχείρισης πόρων 	<ul style="list-style-type: none"> • Ανεπαρκής παρακολούθησης
Φυσικοί πόροι και τοπίο	<ul style="list-style-type: none"> •Αγροπεριβαλλοντικά 	<ul style="list-style-type: none"> •Ανταγωνιστικοί στόχοι : διατήρηση έναντι καλλιέργειας πρώτων υλών για ενέργεια • Εντατικοποίηση
ΑΠΕ	<ul style="list-style-type: none"> •Εγκαταστάσεις παραγωγής ενέργειας •Αύξηση της παραγωγής βιομάζας για την τροφοδότηση εγκαταστάσεων παραγωγής 	<ul style="list-style-type: none"> •Δεν έχει καθοριστεί ως στόχος •Η προσφορά δεν είναι πλήρως λειτουργική

Θεσμικές ρυθμίσεις

- 211 Ενισχύσεις ορεινών περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα
- 212 Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν άλλα ειδικά μειονεκτήματα
- 213 Ενισχύσεις στο πλαίσιο του Natura 2000
- 214 Αγροπεριβαλλοντικά
- 216 Μη παραγωγικές επενδύσεις
- 221 Δάσωση γεωργικών γαιών
- 222 Αγροδασικά συστήματα
- 223 Δάσωση μη γεωργικών
- 224 Natura 2000 στις δασικές περιοχές
- 226 Ενίσχυση του δασικού δυναμικού και προληπτικά μέτρα
- 227 Μη παραγωγικές επενδύσεις σε δασικές εκτάσεις

Επίδραση στο περιβάλλον

Αγροπεριβαλλοντικά

- Εφαρμογή : **27 ΚΜ σε 88 περιφέρειες**
- **Προϋπολογισμός: 23.619,4 εκατ €**
- Διατήρηση υψηλής περιβαλλοντικής σημασίας περιοχές με ανάληψη υποχρεώσεων
- Συγκράτηση των αρνητικών επιπτώσεων της εντατικής γεωργίας στη βιοποικιλότητα
- Μικρή συνεισφορά τοπικών προσπαθειών για την επίλυση περιβαλλοντικά ζητήματα εθνικού επιπέδου.
- Οι απαιτήσεις πολύ κοντά στα υποχρεωτικά
- Προβλήματα στην εφαρμογή

Ενισχύσεις ορεινών περιοχών που αντιμετωπίζουν φυσικά ή άλλα ειδικά μειονεκτήματα

- Εφαρμογή : **15 ΚΜ σε 60 περιφέρειες**
- **Προϋπολογισμός: 7.391,1 εκατ. €**
- Εκτατικές πρακτικές που λαμβάνουν υπόψη την διατήρηση της φύσης
- Ανάπτυξη βιώσιμων γεωργικών τεχνικών
- Οι γεωργικές χρήσεις ασκούν πιέσεις στους πόρους

Ενισχύσεις περιοχών που αντιμετωπίζουν άλλα ειδικά μειονεκτήματα

- Εφαρμογή: **27 ΚΜ σε 75 περιφέρειες**
- **Προϋπολογισμός: 7.681,4 κατ. €**
- Διατήρηση αγροτικής δραστηριότητας, μείωση εγκατάλειψης
- Εκτατικές διαχειριστικές πρακτικές που είναι απόλυτα σχετικές σε περιοχές με υψηλή περιβαλλοντική σημασία
- Το μέτρο ενίσχυσε περισσότερο το γεωργικό εισόδημα έναντι του περιβάλλοντος

Συσχέτιση με στόχους και ανάγκες

- Ποικιλία σχημάτων και μέτρων, εξυπηρετούν πολλαπλές περιβαλλοντικές ανάγκες σε διαφορετικές τοπικές συνθήκες . Είναι ευπροσάρμοστα και ευέλικτα έτσι ώστε να αντιμετωπίζουν πολλές διαφορετικές καταστάσεις και να ταιριάζουν σε πολλούς τύπους εκμεταλλεύσεων. Μεγάλη αποδοχή και θετικά περιβαλλοντικά αποτελέσματα
- Υπάρχει η δυνατότητα στόχευσης και εξειδίκευσης συνεπώς και ανταπόκρισης στις επιμέρους συνθήκες αλλά και στις απαιτήσεις της κοινωνίας.
- Θεωρείται ότι ανταποκρίνεται ικανοποιητικά στις ανάγκες για διατήρηση τοπίου, ποιότητα εδαφών και υδάτων βιοποικιλότητα και υιοθέτηση φιλικών προς το περιβάλλον πρακτικών . Για τις νεοεισελθόντα ΚΜ ήταν ένα σημαντικό και καινοτόμο εργαλείο πολιτικής με συνεισφορά στη βιώσιμη ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών αφού σαντιμετώπισε πιστικές ανάγκες για την προστασία των υδάτων, των εδαφών και τη διαχείριση και προστασία HNV
- Ενώ η χωρική στόχευση είναι πολύ σημαντικό πλεονέκτημα, όταν στόχευε σε τμήμα της εκμετάλλευσης και όχι στο σύνολό της η αποτελεσματικότητα ήταν μειωμένη.

Συνοχή

- Χαρακτηρίζεται ως συνεκτικό στη β' λassung των αναγκών και των προτεραιοτήτων
- Συνέργειες με τη ενίσχυση στις οερινές περιοχές – Εγκατάλειψη, περιθωριοποίηση, θέσεις εργασίας Ειδικά στις νεοεισελθούσες Ενίσχυση εισοδήματος και φιλοπεριβαλλοντικών πρακτικών
- Δεν υπήρχε συχνά συμπληρωματικότητα με την κατάρτιση, όταν όμως υπήρχε ήταν πολύ σημαντική..
- Εκτός της κατάρτισης η πληροφόρηση και η ενθάρρυνση ήταν σημαντικές για την επιτυχή εφαρμογή.

Αποδοτικότητα

- Οι ελλείψεις στην παρακολούθηση της εφαρμογής των αγροπεριβαλλοντικών μέτρων (έως και της γραμμής βάσης) δίνουν λαβή σε αμφιβολίες για την αξιοπιστία συμπερασμάτων σχετικά με την αποδοτικότητα των μέτρων
- Τα περιβαλλοντικά οφέλη προκύπτουν πό απόψεις και όχι από μετρήσιμα μεγέθη. Δεν υπήρξε προσπάθεια οικονομικής αποτίμηση του περιβαλλοντιού οφέλους που προήλθε από τα ΑΠΜ συνεπώς
- Δεν υπάρχει συμπέρασμα για την οικονομική αποδοτικότητα μα την έννοια της σχέσης οφέλους και 'πόρων που δαπανήθηκαν.